“Les cartes entre Schulten i Vilaseca informen de la investigació arqueològica a Tarragona”

Entrevista als arqueòlegs Jaume Massó i M. Eugenia R. Tajuelo

“Les cartes entre Schulten i Vilaseca informen de la investigació arqueològica a Tarragona”

Acaben de publicar *Adolf Schulten en Reus y Tarragona. El legado Salvador Vilaseca* (Ediciones de La Ergástula, Madrid, 2011). L’arqueòloga M. Eugenia R. Tajuelo ja va publicar el 2008 un recull de

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

l'arqueòleg alemany, *Adolf Schulten. Epistolario y referencias historiográficas*. Arran d'aquest llibre, va contactar amb ella el també arqueòleg Jaume Massó, director del Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca de Reus. De la trobada n'ha nascut aquest llibre que **han presentat al desembre** i que aplega la col·lecció de cartes que Salvador Vilaseca va rebre de Schulten al llarg de quinze anys.

Per què és important aquest llibre?

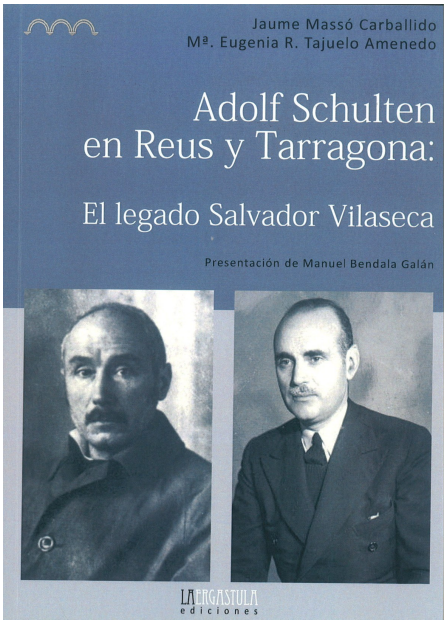

Perquè permet conèixer aspectes de la investigació arqueològica de Tàrraco a través de la relació de dos personatges: un professor alemany d'Història antiga i un metge i prehistoriador reusenc. Gràcies a l'arqueologia es van fer amics, i més i tot, perquè Salvador Vilaseca va tenir cura de la salut de Schulten, i algun cop li va arribar a salvar la vida i tot!

Bona part del volum l'ocupen les cartes.

Són 60 cartes i altres documents (postals, telegrames) que Salvador Vilaseca rep de Schulten entre el 1940 i el 1954. Tenim la sort que el doctor Vilaseca ho guardava tot, de manera que al Museu tenim un fons important. Em fa la sensació que Schulten era més despreocupat en aquest sentit, i moltes cartes les devia llençar. De fet ha sigut impossible recuperar les cartes que rebia Schulten. O sigui que no sabem a ell què li escriuen!

De les cartes que Schulten envia a Vilaseca, què se n'extreu?

Aparentment semblen papers personals, del dia a dia, però van més enllà, perquè ens donen informació del context general, de l'estat de la investigació arqueològica, de persones que fan història… La gràcia és que hi apareixen diverses situacions personals i polítiques, i es nota l'entorn en què es mouen.

Quin és el context arqueològic que traspua de la documentació?

Es veu la influència de les publicacions d'Adolf Schulten sobre Tàrraco. Per exemple, del seu volum *Tarragona*, publicat en alemany el 1920 i en català l'any següent. És una petita guia per a alemanys, però amb les noves edicions del 1934 i el 1948 s'acaba convertint en un llibre de referència en historiografia, sobre la ciutat i el territori. Encara ho és avui dia, tot i que s'hagi superat.

Qui era Adolf Schulten?

Schulten era professor d'Història antiga, expert en els *conventus Romanus*. És filòleg, per tant basa l'estudi en el treball dels textos. Precisament arran d'una despripció que fa Apià sobre Numància decideix anar-hi *in situ*. Va ser el primer a excavar els campaments de les

legions romanes que l'assetjaren. Coneix Tarragona el 1905, descansant d'una campanya arqueològica a Numància. És un home que fa un gran periple per Hispània, investiga sobre Tartessos, visita poblats ibèrics, vil·les romanes…

Per què li interessa Tàrraco?

Representa la culminació de la seva recerca a Hispània. Hi fa una primera estada llarga el 1920 i hi anirà retornant, especialment després de la guerra civil. Al llibre *55 años de investigación en España* (publicat a Reus el 1953) hi ha un últim capítol que explica les relacions amb la gent i els monuments i jaciments del territori. És una mena de memòries hispàniques definitives, i el seu llibre és important i útil encara avui, a part dels fascicles seus de l'obra, iniciada per Hübner, *Fontes Hispaniae Antinquae*, sobre totes les fonts (històriques, epigràfiques, etc.) referides a la península.

Schulten forma part de la nissaga d'alemanys que han passat per Tarragona.

Sí, el precedent germànic comença amb Hübner, que té relacions amb estudiosos locals com Hernández Sanahuja. Schulten, en canvi, és un investigador que va al seu aire, i és més universitari que institucional. Després ja vindran Schlunk, Hauschild i Alföldy.

Parleu-nos de la seva personalitat.

No és un científic estàndard, ni del qual els alemanys se senten orgullosos. És molt prussià, i les coses no se li podien discutir gaire. Se situava per sobre dels altres. I això que tenia mancances, perquè no tenia formació com a arqueòleg de camp. Precisament per això són significatives les relacions que tenia amb els altres arqueòlegs. Sent polèmic i volent tenir raó, marca la diferència.

Polèmic, per exemple en què?

S'entesta a dir que la muralla de Tarragona és etrusca! I Serra Vilaró li diu que no, que ell que l'ha excavat i hi ha trobat ceràmica, pot afirmar que és romana, però Schulten no es deixa convèncer. Un altre exemple del seu caràcter és que gairebé menysprea monuments que no li interessen, com Centcelles o la Necròpolis paleocristiana…

I tant que ho coneixia!

I enamorat com estava d'aquí! A més el clima li provava, perquè patia de sinusitis. S'estava aquí de l'octubre al març, al ja desaparegut Hotel Europa de la Rambla de Tarragona, i ho alternava amb estades al Mas de Valls. "A Tarragona tot l'any és primavera", com deia un autor clàssic, i ell ho va comprovar. Com solia dir, tots els mals li marxaven amb el "doctor

sol".

La bibliografia és un apartat important del llibre.

Sí, hi ha una bibliografia general i una bibliografia escrita per Schulten, que és de 454 títols entre articles i llibres. D'aquests títols, hem marcat en negreta els que estan relacionats amb l'Estat espanyol.

Què més destacaríeu del llibre?

Que hi hem inclòs semblances de les personalitats de l'arqueologia tarragonina del moment. El mateix Miquel Carreras, propietari del reusenc Mas de Valls, en què Schulten residia de tant en tant. Carreras sabia alemany i fins i tot va traduir alguna obra de Schulten a l'espanyol. També hem fet una cronologia de Schulten any per any, un complement que va molt bé en un llibre de consulta com aquest.

Text i fotos de Carme Badia i Puig

Desembre del 2011

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)